

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет/інститут
Навчально науковий інститут мистецтв**

**Кафедра методики музичного
виховання та диригування**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ ВИКОНАВСТВО УКРАЇНИ**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Середня освіта (Мистецтво:музичне мистецтво)»

Другого рівня вищої освіти

за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

спеціалізації №14.13 (Мистецтво:музичне мистецтво)

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Освітня кваліфікація: Магістр освіти

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 8 від “26” квітня 2024 р.**

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Інструментальне виконавство України
Викладач (і)	доцент, канд. мист-ва Новосядла Ірина Степанівна
Контактний телефон викладача	0672593215
E-mail викладача	iryna.novosiadla@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/474
Консультації	2

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є засади становлення українського інструментально-виконавського мистецтва та тенденції його розвитку.

Зміст дисципліни передбачає набуття музично-історичних, культурологічних знань щодо розвитку українського інструментально-виконавського мистецтва в різні історичні періоди, а також умінь їх подальшого використання в педагогічній практиці у музично-освітніх закладах. Зміст зумовлений потребами формування у студентів наукових уявлень в області інструментального виконавства і полягає у забезпеченні мобільності студентів у процесі навчання для їх адаптації до швидкозмінних вимог ринків праці.

В ході вивчення дисципліни студенти ознайомляться з витоками інструментального мистецтва України, його розвитком від ранніх форм музикування, представленого, в основному, народно-побутовою музикою, до сучасних напрямів і течій (в т.ч. джазу і рок-музики). Значна увага приділена персоналіям, що репрезентують різні види і жанри виконавства, і колективам (народно-інструментальним, камерним, симфонічним і т.д.). Студенти також матимуть змогу ознайомитися з інструментально-виконавською діяльністю музикантів діаспори – вагомим пластом української культури, що досі залишається маловідомим широкому загалу.

В рамках вивчення курсу дисципліни передбачається поєднання лекційних і практичних занять з активною самостійною роботою. Одне з практичних завдань – це науково-пошукова робота (написання реферату). Курс дисципліни вимагає від студентів-магістрів систематичного знайомства з літературою з питань виконавського мистецтва та історії музики, інтересу до постійного вивчення багатого досвіду видатних музикантів, що репрезентують інструментальне виконавство України.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування в майбутніх вчителів музики культурологічного уявлення про інструментальне виконавство як форму музичної діяльності; формування комплексу навичок художньо-естетичного аналізу інструментально-виконавських

стилів; ознайомлення з естетичними, педагогічними та виконавськими принципами національної школи та окремих видатних музикантів; висвітлення основних стильових етапів розвитку сучасного інструментального виконавства.

Основними **цільми** вивчення дисципліни є:

- сформувати знання основних напрямів та тенденцій розвитку українського інструментального мистецтва; знання особливостей академічних виконавських шкіл, їх традицій;
- ознайомлення з творчою діяльністю провідних виконавців інструментального мистецтва України;
- сформувати навички аналітично-критичного мислення для оцінки виступу виконавця-інструменталіста;
- розвиток музичної ерудиції, збагачення знань для розширення професійних можливостей студентів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Дисципліна сприяє формуванню у студентів наступних **компетентностей**:

загальні:

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, використовувати різні форми комунікативних процесів, вільно оперувати професійною термінологією, володіти навичками редагування й перекладу текстів, пов'язаних із фахом; здатність використовувати професійну літературу, фахові термінологічні словники та допоміжні джерела у процесі; здатність оперувати фаховою термінологією в професійному середовищі;
- здатність до постійної та систематичної роботи, спрямованої на вдосконалення професійної музично-педагогічної майстерності, наполегливо досягати поставленої мети та якісно виконувати роботу у професійній музично-педагогічній сфері; виявляти логічну структуру і понятійний апарат незнайомого наукового тексту, вирішувати професійні завдання із застосуванням інформаційних технологій в професійній діяльності викладача музичного мистецтва (за видами); здатність до наукової рефлексії та гуманітарної експертизи проблем музично-педагогічної освіти, до інтернаціонального охоплення специфіки складників музично-риторичного тезаурусу національних музичних мов, до розуміння еволюції культури та музичного мистецтва як відображення основних тенденцій суспільно-історичного розвитку країни;
- здатність до перенесення системи фахових знань у площину навчального предмету «Музичне мистецтво», структурування навчального матеріалу, проектування та організації власної діяльності;
- наявність загальної культури педагога-музиканта; глибина і різноманітність професійних інтересів, здатність орієнтуватися в загальному історичному ракурсі інструментально-виконавського мистецтва; розуміння самоцінності та значущості кожного його історичного етапу;
- здатність визначати актуальні проблеми та сучасні тенденції розвитку світової та вітчизняної музичної культури;
- усвідомлення взаємозв'язків інструментального мистецтва з іншими видами музичної мистецтва;
- знання сучасних теоретичних основ музичної педагогіки, педагогіки мистецтва, теорії художньої культури;
- здатність інтегрувати складні професійні вміння гри на музичних інструментах, співу, диригування музичними колективами, музичного сприймання, запам'ятовування та

інтерпретації музичних творів, артистизм, виконавську надійність (самооцінку, самоконтроль, саморегуляцію);

фахові:

- здатність використовувати знання теоретичних понять, законів, концепцій, вчень і теорій освіти як фундаменту для характеристики й аналізу мистецьких явищ і процесів та здатність використовувати мистецько-педагогічний потенціал музичного мистецтва для утвердження гуманістичних цінностей;
- здатність усвідомлювати місце та роль музичної культури у сучасному соціокультурному просторі та здатність аналізувати музичне мистецтво в контексті розвитку інших видів мистецтв, літератури, загального розвитку гуманітарного знання, релігійних, філософських ідей певних історичних періодів;
- здатність до оволодіння новими знаннями в галузі мистецької освіти, вміння застосовувати сучасні педагогічні технології в навчальному процесі;
- здатність виконувати конкретні наукові і практичні завдання, які ілюструють набуті дослідницькі навички з аналізу мистецьких проблем, включаючи збір, аналіз, інтерпретацію та застосування різних даних;
- здатність демонструвати глибокі та системні знання у галузі музичного мистецтва, до розуміння принципів методів та форм проведення занять з музичних дисциплін, керівництва художньо-естетичним розвитком учнів;
- здатність презентувати власний творчий продукт, здійснювати художньо-просвітницьку діяльність, розробляти і втілювати музично-виховні заходи на високому мистецько-педагогічному рівні; організовувати освітній процес на засадах особистісно орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів, здатність до розуміння основних проблем сучасної мистецької освіти й виконавства в Україні та пошуку шляхів удосконалення освітнього процесу в закладах мистецької освіти;
- спроможність оперувати набутими музичними знаннями та вміннями у процесі самостійної діяльності та самоосвіти.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин 90
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий

II	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) спеціалізації №14.13 (Мистецтво:музичне мистецтво)	I	вибірковий
----	--	---	------------

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Музичне виконавство як самостійний вид художньої діяльності. Поняття виконавської «школи»	2		2
Тема 2. Фортепіанне мистецтво XX ст.: становлення академічних шкіл	4		2
Тема 3. Концертно-виконавська діяльність відомих піаністів-виконавців XX ст.		1	6
Тема 4. Еволюція регіональних струнно-смічкових і духових шкіл в Україні	2		2
Тема 5. Концертна діяльність відомих виконавців на струнних та духових інструментах		1	6
Тема 6. Народно-інструментальне виконавство України	4		2
Тема 7. Творча діяльність академічних та фольклорних інструментальних колективів в Україні		2	6
Тема 8. Інструментально-виконавське мистецтво української діаспори	4		2
Тема 9. Провідні виконавці українського зарубіжжя		2	6
Тема 10. Етапи розвитку джазового виконавства в Україні	2	2	8
Тема 11. Альтернативна музика як вид сучасного вітчизняного інструментально-виконавського мистецтва	2	2	8
Тема 12. Виконавські конкурси і фестивалі у соціокультурному просторі України			10

ЗАГ.:	20	10	60
-------	----	----	----

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Максимальна підсумкова кількість балів за екзамен – 100, де від 0 до 50 – це бали, виставлені за відповіді на питання екзаменаційних білетів Вони додаються до балів, отриманих за практичні заняття (виконані індивідуальні завдання) з максимальною оцінкою кожного в 10 балів Індивідуальні завдання виконуються у вигляді мультимедійної презентації з обов'язковою відео-ілюстрацією
Вимоги до письмових робіт	
Семінарські заняття	
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до екзамену лише у випадку здачі всіх практичних занять
Підсумковий контроль	Форма контролю: екзамен; форма здачі комбінована; Екзаменаційний білет складається із двох завдань. Максимальна кількість балів за білет – 50, які розподіляються наступним чином: Своєчасність виконання – 10 балів; Повний обсяг виконання – 10 балів; Змістовний виклад (наявність інформації, знайденої самостійно) – 10 балів; Креативний підхід – 10 балів; Відповідність поставленим завданням – 10 балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: списування під час екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час пошуку інформації, необхідної для виконання практичного завдання (наприклад, користування онлайн-бібліотекою).

Академічна доброчесність: Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення. Це визначено у Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/code_of_honor-2.doc) та Положенні про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника - <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Відвідування занять: студент має право на відвідування лекцій в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу. Практичні заняття проводяться в комбінованій формі.

Неформальна освіта: відвідування вебінарів, тематичних лекцій, майстер-класів,

8. Рекомендована література

1. Андрієвський І. Проблеми фольклористики та сучасна українська скрипкова школа. *Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського. Музичне виконавство*. Вип. 1. Київ, 1999. С.85-96.
2. Баран Т. Цимбали та музичний професіоналізм: підручник. Львів: Афіша, 2008. 224 с.
3. Богданов В. Історія духового музичного мистецтва України від найдавніших часів до поч. XX ст.: монографія. Харків: Основа, 2000. 287 с.
4. Боршуляк А. М. Історія становлення, розвиток та основи джазового виконавства : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2016. 155 с.
5. Вовк Р.А. Портрети корифеїв. Київ: НМАУ імені П.І. Чайковського, 2013. 225 с.
6. Волощук Ю.І. Київська скрипкова школа в контексті розвитку європейського виконавського мистецтва. *Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство*. Вип. IX. Івано-Франківськ, 2006. С. 109-118.
7. Волощук Ю. Народно-професійне інструментальне виконавство як явище сучасної культури (на матеріалі творчості гуцульських скрипалів). *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: Зб.наук. праць: наук.записки Рівненського державного гуманітарного університету*. Вип. 12. Рівне: ЛДГУ, 2007. С.76-80.
8. Волощук Ю.І.Професійна реконструкція фольклору у творчості скрипаля Сергія Орла. *Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство*. 2007. Вип.XI. С.242- 248.
9. Волощук Ю.І. Спецкурс «Українське скрипкове мистецтво»: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Гостинець, 2002. 83 с.
10. Волощук Ю.І. Стиль «WORD MUSIC» у виконавській творчості скрипаля Василя Попадюка (Канада). *Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство*. 2009- 2010. Вип. 17-18. С.31-35.
11. Волощук Ю. Чинники взаємодії автентики та академізму в народно-ансамблевому виконавстві Гуцульщини (на матеріалі творчої діяльності ансамблю «Черемош»). *Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство*. Вип.15-16. ІваноФранківськ, 2009. — С.148-153.
12. Григорьев Л., Платек Я. Современные пианисты: библиографические очерки. Москва : Сов. композитор, 1985. 472 с., 48 ил.
13. Гуральник Н. П. Развитие скрипковой школы Восточной Европы XX столетия: история, теория, методика : навч.-метод. посібник. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. 144 с.
14. Гуральник Н. Українська фортепіанна школа XX століття в контексті музичної педагогіки. К. : Вища школа, 2007. 312 с.
15. Гуцал В. Грає оркестр українських народних музичних інструментів. Київ : Мистецтво, 1978. 168 с.

16. Давидов М. А. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : підручник. Київ : Нац. муз. академія України ім. П. І. Чайковського, 2005. 419 с.
17. Давидов М. А. Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва в Україні: збірник статей. Київ: Видавництво ім. Олени Теліги, 1998. 207 с.
18. Дедусенко Ж. «Школа» в системі культури. *Культура України*: зб. наук. статей. Вип. 6. Харків: ХДАК, 2000. С. 163 – 170.
19. Дітчук О. Роль віденської фортепіанної школи у формуванні піаністичного мистецтва України (Галичина та українська діаспора першої половини ХХ століття) : автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства. 17.00.03. Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка. Львів, 2009. 18 с.
20. Дубас О. І. Становлення та розвиток кобзарських шкіл на Україні (XVII – перша половина ХХ ст.) : дис. ... кандидата мистецтвознавства. 17.00.03. Тернопільський держ. педагогічний університет ім. В. Гнатюка. Київ, 2002. 202 с.
21. Дутчак В. Бандурне мистецтво українського зарубіжжя ХХ – початку ХХІ ст.. : монографія. Івано-Франківськ: Фоліант, 2013. 488 с.
22. Дутчак В. Гнат Хоткевич і бандурне мистецтво України. Українознавство: документи, матеріали, раритети. Івано-Франківськ, 1999. С. 89 – 97
23. Дутчак В. Розвиток професійних засад бандурного мистецтва 1970-1990 років. Творчість і виконавство. дис. ... канд. мистецтв. Київ, 1996. 24 с.
24. Зимогляд Н. Ю. Українська фортепіанна школа першої половини ХХ сторіччя. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: Збірник наукових праць. Вип. 17 (22). Київ : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2015. С. 182-187. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/11460/1/Zumogliad.pdf>
25. Зінська Т. В. Музично-виконавське мистецтва у соціокультурному просторі України кінця ХХ – початку ХХІ століття: автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства. 26.00.01. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2011. 16 с.
26. Іванов Є. О. Академічне баянно-акордеонне мистецтво на Україні (історичний аспект): Музичне мистецтво: Автореферат дисертації на зд. наук. ст. канд. мистецтвознавства. Київ, 1995.
27. Іванов П. Г. Оркестр українських народних інструментів. Київ: Музична Україна, 1981. 106 с.
28. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : підручн.; упор. М. А. Давидов. Київ : Нац. муз. академія України ім. П. І. Чайковського, 2005. 419 с.
29. Історія української музики: в 6 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського; редкол. Г.А. Скрипник та ін. / Т.1: від найдавніших часів до середини ХІХ ст. ; відп. ред. М.М. Гордійчук. Київ: Наукова думка, 1989. 448 с.
30. Історія української музики: в 6 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського; редкол. Г.А. Скрипник та ін. / Т.2: ХІХ ст. 2-ге вид.; відп. ред. В.В. Кузик. Київ : Наукова думка, 2009. 800 с.
31. Історія української музики: в 6 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського; редкол. Г.А. Скрипник та ін. / Т.3: кінець ХІХ–початок ХХ ст.; відп. ред. М.П. Загайкевич. Київ : Наукова думка, 1990. 422 с.
32. Історія української музики: в 6 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського; редкол. Г.А. Скрипник та ін. / Т.4: 1917–1941; відп. ред. Л.О. Пархоменко. 614 с.
33. Історія української музики. В 6 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського; редкол. Г.А. Скрипник та ін. / Т.5: 1941 – 1958 рр.; відп. ред. А.І. Муха. Київ : Наукова думка, 1992. 504 с.

34. Карась Г. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття : монографія. Івано-Франківськ : Тіповіт, 2012. 1164 с.
35. Катрич О. Стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти). Наук. видання. Київ - Дрогобич. «Коло», 2000. 100с.
36. Кашкадамова Н. Б. Історія фортепіанного мистецтва ХІХ сторіччя : підручник. Тернопіль : АСТОН, 2006. 608 с.
37. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах : навч. посіб. Тернопіль : Астон, 1998. 300 с.
38. Київська фортепіанна школа. Імена та часи : колективна монографія / авт. проекту Т. О. Рощина ; авт.-упоряд. Т. О. Рощина, О. В. Ринденко ; ред. О. В. Сахарова, О. Є. Степанюк. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2013. 632 с.
39. Круль П. Ф. Національне духове інструментальне мистецтво українського народу (малодосліджені сторінки історії): монографія. Київ: НАН України, 2000. 324 с.
40. Лабанців-Попко З. Сто піаністів Галичини. Українознавча наукова бібліотека НТШ. Ч. 23. Львів: Наукове товариство імені Шевченка, 2008. 223 с.
41. Манелюк І. Розвиток вітчизняного фестивального руху: історіографічний аспект/ Культура України: 36. наук. статей. Вип.63. Харків: ХДАК, 2019. С. 229 – 238.
42. Новосядла І. Дитячі фортепіанні конкурси й фестивалі в Україні: пріоритети, тенденції розвитку / Музична україністика: європейський контекст : колект. монографія; [ред.-упор. Л. Опарик]. Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2015. С. 262–272.
43. Новосядла І. Конкурси юних піаністів ім. В. Барвінського: витоки та динаміка розвитку / *Молодь і ринок*. №3 (50) березень 2009. С. 152– 156.
44. Новосядла І.С. Український Музичний Інститут Америки: від традицій минулого до викликів сьогодення // *Мистецтво. Культура. Освіта*: збірник наукових праць Навчально-наукового Інституту мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Випуск 1. Івано-Франківськ: Фоліант, 2019. С. 75 – 80.
45. Novosiadla I. Piano works of Ukrainian diaspora composers: genre-style, educational and personal aspects // *Art spiritual dimensions of Ukrainian diaspora: collective scientific monograph*. Dallas, USA: Primedia eLaunch LLC, 2020, pp. 113–146.
46. Пасічняк Л. Конкурси і фестивалі як засіб активізації академічного народно-ансамблевого виконавства / *Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії* // Упоряд. Шевчук О. В. Київ: ІМФЕ, 2003. С. 82 – 87.
47. Пасічняк Л. Народно-інструментальний ансамбль в Україні ХХ століття (спроба типологічної класифікації) / *Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство*. Вип. V. Івано-Франківськ: Плай, 2003. С.108-116.
48. Пасічняк Л. Оркестр «Рапсодія»: виконавський феномен народно-інструментального мистецтва Прикарпаття / *Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство*. Вип.15-16. Івано-Франківськ: Плай, 2009. — С.153.
49. Пасічняк Л. Розвиток баянно-акордеонного ансамблевого виконавства в Україні / *Музичне виконавство*: Науковий вісник НМАУ ім. П. Чайковського. Вип. 40. Київ: Друкар, 2004. С. 162 – 171.
50. Романюк Л. Черепанин М. Музичне і театральне життя Станиславова (друга половина ХІХ – перша половина ХХ ст.) : монографія. Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2016. 508 с.
51. Рощина Т. Київська фортепіанна школа на рубежі століть: між традицією і модою / Т.Рощина // *Академія музичної еліти України: історія та сучасність: до 90річчя Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського*. Київ : Муз. Україна, 2004. С. 343–354.
52. Рось З. Класифікація українських джазових фестивальних акцій періоду незалежності (1991 – 2012) / *Вісник НАКККіМ. Мистецтвознавство*. Київ, 2018. С. 326 – 331.

53. Руснак Ю. Творчо-педагогічні аспекти діяльності засновників одеської фортепіанної школи / Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті. Вип. 3. Музичне і сценічне мистецтва. Харківська державна академія дизайну і мистецтв, 2018. С. 127 – 132. URL: <https://tihae.org/pdf/t2018-03-17-rusnak.pdf>
54. Сичова О. Типи мистецьких фестивалів і конкурсів у сучасній Україні. *Мистецтвознавчі записки*. Київ, 2013. Вип. 24. С. 257–263.
55. Умрихіна О. Розвиток музичного виконавства в Україні / Проблеми підготовки сучасного вчителя. № 14, 2016 [електронний ресурс]. URL: <http://psv.udpu.edu.ua/article/download/163752/162693>
56. Фабрика-Процька О.Р. Теорія і практика народно-інструментального виконавства: регіональна специфіка. методичні вказівки для самостійної роботи студентів денної та заочної форм навчання вищих музичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації напряму підготовки «Музичне мистецтво». Івано-Франківськ, 2018. 70 с.
57. Хай М. Микола Будник і кобзарство. Львів: Астролябія, 2015. 320 с.
58. Хай М. Музично-інструментальна культура українців (фольклорна традиція): монографія. Київ, 2007. 543 с.
59. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. Харків. 2002. 229 с.
60. Шерстюк М. Лінгвокультурний простір української альтернативної музики (музика незалежної України) [електронний ресурс]. URL: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/120241925>

Інформаційні ресурси

1. <http://intoclassics.net/>
2. <https://www.youtube.com/>
3. <https://vere.fund/ru/musicians/>

Викладач : Новосядла І. С., доцент, кандидат мистецтвознавства